

Årsredovisning 2022

Rapportperiod: 2022-12-31 Organisation: Avfall

Innehåll

Årsredovisning 2022.....	3
Nämndens ansvar och uppgifter	3
Verksamhetschefens kommentar till resultatet.....	3
Viktiga händelser i verksamheten	3
Måluppfyllelse.....	4
Hög kvalitet	4
Stor valfrihet	4
Hög attraktivitet	4
Danderyds kommun genomför en väl utförd och trafiksäker hämtning av avfall samt erbjuder ett tillfredställande avfallstjänsteutbud	5
Hög effektivitet	6
Stark utveckling.....	6
Andelen matavfall som utsorteras i Danderyds kommun skall öka	6
Personal.....	6
Ekonomi	7
Driftredovisning	7
Kostnader fördelade på kostnadsslag	8
Investeringsredovisning	9
Intern kontroll	9
Risker.....	9
Prestationer och nyckeltal	10

Årsredovisning 2022

Nämndens ansvar och uppgifter

Avfallsverksamheten ansvarar för att samla in avfall under kommunalt ansvar från hushåll och verksamheter i kommunen samt informera om återvinning av avfall. Genom att kommunen samlar in avfallet säkerställs det att det tas om hand på ett miljöriktigt sätt och inte riskerar att orsaka fara för hälsa eller miljö.

Avfallsverksamheten är en taxefinansierad verksamhet vilket innebär att verksamheten ska gå plus minus noll och att abonnenterna ska bära verksamhetens kostnad. Avfallsverksamhetens intäkter kommer från de taxor som abonnenterna betalar. Kostnaderna utgörs av ersättning till entreprenör som utför avfallsinsamling, behandlingskostnad för avfall samt administrativa kostnader. Eventuella överskott eller underskott för avfallsverksamheten fonderas och regleras genom att avgiften i taxan höjs eller sänks. Tillfälliga överskott i avfallsverksamheten under något eller några år kan förenas med självkostnadsprincipen om det sett över en längre period uppvägs av andra års underskott.

Avfallet samlas in av en upphandlad entreprenör och överlämnas till kommunens delägda avfallsbolag SÖRAB (Söderhalls Renhållningsverk AB). Restavfallet som kommunen samlar in energi återvinns genom fjärrvärmeproduktion vid förbränning och matavfallet rötas så att biogas och biogödsel kan produceras. SÖRAB är även ansvariga för återvinningscentralerna i ägarkommunerna och samtliga anläggningar är tillgängliga för Danderydsborna.

Avfallsverksamheten strävar hela tiden efter att underlätta för avfallsabbonenterna att bidra till en bättre miljönytta. Detta görs genom att erbjuda ett brett utbud av tjänster som gör det möjligt att anpassa avfallshämtningen efter abonnentens egna behov och ambitionsnivå.

Verksamhetschefens kommentar till resultatet

Den förändringshastighet som avfallshanteringen sker med i Sverige är omfattande. Det sker stora omställningar och kommunerna får en allt större roll i avfallshanteringen. Tiden mellan riksdagsbeslut och effektivering är dock knapp viken sätter stor press på alla aktörer.

Avfallsverksamheten lämnar ett nollresultat för verksamhetsåret 2022 och den ingående negativa värde på avfallsfonden på 1,3 miljoner kronor är oförändrat. Detta medför att återställande av avfallsfonden försenas och att verksamheten har ett behov av positiva resultat de kommande åren.

Under året har avfallsenheten fortsatt arbeta med samordning av avfallsplanen som började gälla 2021. Den strävar efter mer cirkulära flöden i samhället. Det är glädjande att avfallshanteringen i stort fortsätter utvecklas och att alla aktörer i samhället kan bidra till minskade avfallsvolymer, mindre negativ klimatpåverkan och bättre utnyttjande av ändliga resurser.

Viktiga händelser i verksamheten

Verksamhetsåret 2022 var intensivt med många stora frågor att hantera.

Ny entreprenör

Avfallsverksamheten har under verksamhetsåret arbetat intensivt med att förbereda inför att den nya entreprenörens avtalsstart, 19 december. Det har handlat om kommunikationsinsatser till invånarna men också att se till att alla system finns på plats, både hos entreprenören och hos avfallsverksamheten. En omfattande arbetsinsats har också gått till att säkerställa att den gamla entreprenören följer avtalet.

Ny avfallstaxa och nya avfallsföreskrifter

I och med den nya entreprenaden fick avfallsverksamheten som uppdrag att revidera avfallstaxan för att avgifterna ska korrelera mer med entreprenörsavgifterna. Samtidigt sågs det ett behov att revidera avfallsföreskrifterna. En ny avfallstaxa och nya avfallsföreskrifter beslutades därför i tekniska nämnden och sedan i kommunfullmäktigen hösten 2022. Båda dokumenten ska börja gälla 1 februari 2023.

Nya lagförändringar

Under året har flera nya regelverk beslutats och/eller skickats ut på remiss inför beslut. Det regelverk som kanske främst påverkar kommunens insamlingsystem är att förpackningsinsamlingen från hushåll ska ligga på kommunens ansvar och inte producenterna som det historiskt varit. Från 2024 ska tekniska nämnden samla in material från återvinningsstationerna och från 2027 fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar från alla hushåll. Lagstiftningen anger att kommunerna ska få ersättning för insamling samt kommunikation för dessa fraktioner men enligt förslaget om ersättning från Naturvårdsverket så tror Danderyds kommun inte att ersättningen kommer räcka till. Danderyds kommun skickade in ett remissvar angående ersättningen angående just ersättningstäckningen.

Det är också förslag om andra lagförändringar som kan påverka avfallsverksamheten, så som frågan om obligatorisk matavfallsinsamling, dessa bevakas av avfallsverksamheten och beskrivs mer under risker.

Bytikerna

Under verksamhetsåret har avfallsverksamheten arrangerat två olika Bytiker i kommunens lokaler i Mörby C. Bytikens tema har varit sport och lek under våren samt textilier under hösten. Båda tillfällena har varit välbesökta och många invånare har visat uppskattning till evenemangen. Totalt har 271 kg återbrukats under året från de två Bytikerna. Därtill har även intresse funnits från SÖRAB kommunerna om att ha samma/liknande koncept och även från privata aktörer. I den beslutade avfallsplanen finns fokus på just återbruk och det är därför roligt att invånarna och olika aktörer uppskattar arbetet som kommunen gör.

Måluppfyllelse

Hög kvalitet

Danderyds kommun erbjuder service och tjänster av hög kvalitet. Detta innebär att kommunens invånare och näringsliv erbjuds ett gott bemötande, hög tillgänglighet och delaktighet i kontakt med kommunens verksamheter. Kommunen strävar efter öppen dialog där kommunens invånare, föreningar och organisationer ges möjlighet till inflytande. Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service. En positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg skall sättas i fokus.

Stor valfrihet

Danderyds kommun erbjuder stor valfrihet i kommunens service och tjänster. Detta innebär att kommunens invånare kan välja inom den kommunalt finansierade servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar.

Hög attraktivitet

Danderyds kommun är en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunen är trygg och säker och erbjuder goda möjligheter för hälsa och välbefinnande. Kommunen ger goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Danderyds

kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger möjlighet för medarbetare och chefer att utvecklas.

Danderyds kommun genomför en väl utförd och trafiksäker hämtning av avfall samt erbjuder ett tillfredställande avfallstjänsteutbud

Bedömning 2022

◆ Målet är delvis uppfyllt

Kommentar 2022

Målet mäts av nyckeltalen antalet minskade trafikfarliga backningar med avfallsfordon, hämtningen av hushållsavfall fungerar bra samt utbudet av återvinningscentraler i kommun är bra. Det har varit ett projekt under 2022 för att minska trafikfarliga backningar med avfallsfordon. Det innebär målet för detta nyckeltal är uppfyllt.

Nyckeltalet hämtningen av hushållsavfall fungerar bra mäts av SCB:s medborgarundersökning. SCB:s medborgarundersökning är en attitydundersökning som görs på uppdrag av kommuner för att mäta hur invånarna ser på sin kommun. Nyckeltalet fick år 2022 ett utfall på 91 procent mot målet på 93 procent. Nyckeltalet fick 98 procent måluppfyllelse vilket innebär att nyckeltalet delvis är uppfyllt. Under 2022 var det sista tiden för den förra avfallsentreprenören. Entreprenörsbytet medförde en hel del utmaningar både i slutet på den gamla men också i starten på den nya.

Nyckeltalet utbudet av återvinningscentraler i kommunen är bra mäts av SCB:s medborgarundersökning. Nyckeltalet fick år 2022 ett utfall på 36 procent mot målet på 50 procent. Det innebär att nyckeltalet fick 72 procent måluppfyllelse vilket innebär att nyckeltalet inte är uppfyllt. Det finns inte någon stationär återvinningscentral i kommunen utan de flesta tar sig till Hagby. Den centralen är överbelastad och köerna framförallt på helgerna kan vara långa. Den mobila återvinningscentralen som avfallsverksamheten tillhandahåller är ett bra komplement och mycket populär men uppenbarligen inte tillräcklig.

Målet att Danderyds kommun genomför en väl utförd och trafiksäker hämtning av avfall samt erbjuder ett tillfredsställande avfallstjänsteutbud får ses som delvis uppfyllt.

Definition av måluppfyllelse

Måluppfyllelse av de nyckeltal som används för att utvärdera målen tolkas, i enlighet med kommunstyrelsens instruktioner, enligt följande intervaller: målet uppfyllt (100 procent måluppfyllelse), målet delvis uppfyllt (80-99 procent måluppfyllelse) samt målet ej uppfyllt (0-79 procent måluppfyllelse).

Nyckeltal	Utfall 2022	Mål	Bedömning	Trend
Antalet minskade trafikfarliga backningar med avfallsfordon	1	1	●	→
Hämtningen av hushållsavfall fungerar bra	91%	93%	◆	—
Utbudet av återvinningscentraler i kommunen är bra	36%	50%	■	—

Hög effektivitet

Danderyds kommuns verksamheter samverkar och gör rätt prioriteringar för att nå effektivitet. God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet. Danderyds kommun ska ha en låg kommunalskatt

Stark utveckling

Danderyds kommun utvecklar och förbättrar ständigt den service och de tjänster som kommunen erbjuder. Företag erbjuds goda förutsättningar att etablera sig och verka i kommunen. Danderyd präglas av en god och hälsosam miljö och kommunens verksamheter arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling. Omvärldsanalys, utvärdering och digitalisering är grunden för innovativ utveckling i kommunens arbete.

Andelen matavfall som utsorteras i Danderyds kommun skall öka

Bedömning 2022

◆ Målet är delvis uppfyllt

Kommentar 2022

Nämndmålet andelen matavfall som utsorteras i Danderyds kommun skall öka utvärderas genom nyckeltalet mängde insamlat matavfall kg per invånare. Målet för nyckeltalet under 2022 är 39 kg insamlat matavfall per invånare. Utfallet för 2022 är 34 kg matavfall per invånare. Utfallet på nyckeltalet innebär att målet delvis är uppfyllt.

Nyckeltal	Utfall 2022	Mål	Bedömning	Trend
Mängd insamlat matavfall kg per invånare	34	39	◆	—

Personal

Tabellen nedan visar antal personer och antal årsarbetare per 31 december jämfört med föregående år.

		Antal personer	Antal årsarbetare	Antal årsarbetare 2021	Förändring
Månadsavlönade	Tills vidare	4	4.00	4.0	0.0
Månadsavlönade	Samtliga Anställningsformer	4	4.00	4.0	0.0
Timavlönade	Visstid	1	0.00		0.0
Timavlönade	Samtliga Anställningsformer	1	0.00		0.0

Personalsituationen inom avfallsverksamheten har varit ansträngd relaterat till en längre sjukfrånvaro. Prioriteringar i verksamheten har varit tvungna att genomföras och det har drabbat främst arbetsmiljöarbetet. För att hålla en god nivå på verksamheten förstärkte avfallsverksamheten personalstyrkan med en tillfällig resurs på timme med fokus på matavfallsinsamling från verksamheter och flerbostadshus.

Ekonomi

För år 2022 redovisar avfallsverksamheten en negativ avvikelse mot budget med 0,7 miljoner kronor vilket motsvarar 100 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på lägre intäkter än budgeterat på 1,7 miljoner kronor vilket beror på att en verksamhet som skulle tillkomma med nya avfallsmängder till avfallsenheten tillkom senare än beräknat.

Driftredovisning

Tabellen nedan visar nämndens intäkter och kostnader jämfört med budget och föregående år.

Mnkr	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall 2021
INTÄKTER	39,6	37,9	-1,7	-4%	34,6
KOSTNADER	-38,9	-38,0	0,9	2%	32,8
NETTOKOSTNADER	0,7	0,0	-0,7	-100%	1,8

Det finns avrundningseffekter i ovanstående tabell.

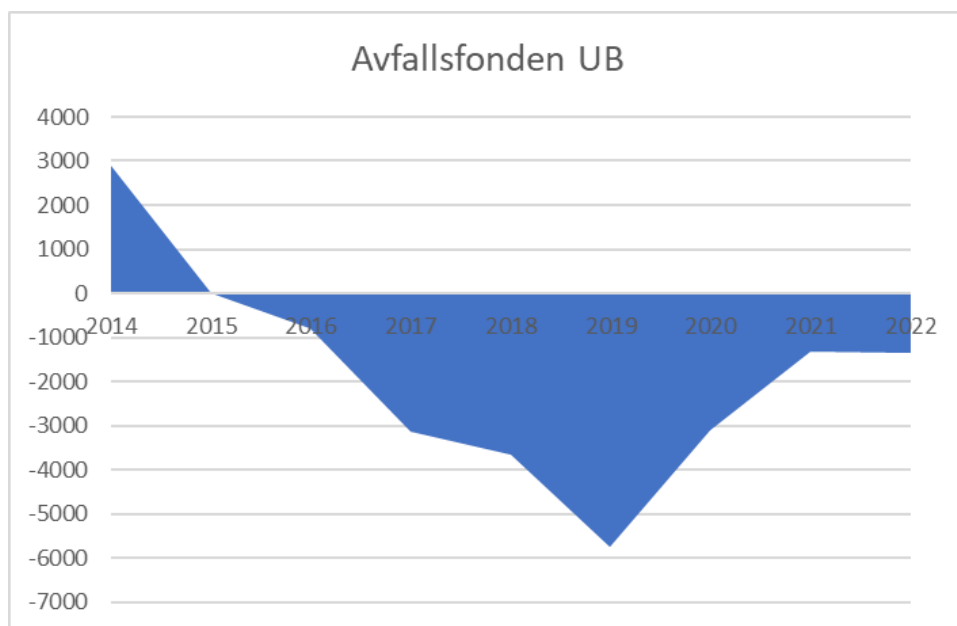
Avfallsverksamhetens intäkter har en negativ avvikelse mot budget med 1,7 miljoner kronor vilket motsvarar en negativ avvikelse med 4 procent mot budgeterade intäkter. Avvikelsen beror främst på att en stor kund inte gick in i avfallskollektivet vid årets början utan snarare kom in i mitten av året.

Avfallsverksamhetens kostnader får 2022 en positiv avvikelse mot budget med 0,9 miljoner kronor vilket motsvarar 2 procent av budgeterade kostnader. Den positiva avvikelsen för avfallsverksamhetens kostnader kan till stor del hänföras till en positiv avvikelse på 0,6 miljoner kronor för kommunikationstjänster. Orsaken är att avfallsverksamheten inte behövt använda de tilldelade medlen gällande kommunikation. Ytterligare positiv avvikelse är lägre konsultkostnader är budgeterat på 0,6 miljoner kronor, vilket kan förklaras av att verksamheten har kunnat genomföra utredningar i egen regi istället för att använda konsultstöd. Slutligen har personalkostnaderna varit 0,5 miljoner kronor lägre än budgeterat för enheten. Övriga positiva budgetavvikelser för avfallsverksamhetens kostnader är 0,8 miljoner kronor.

Avfallsenheten årets resultat blir ett nollresultat, vilket innebär att kostnaderna är lika med intäkterna. Det innebär att det är negativ budgetavvikelse med 0,7 miljoner kronor vilket motsvara 100 procent av det budgeterade resultatet.

Avfallsfonden

Nedanstående diagram visar utvecklingen för avfallsfonden för åren 2014 till 2022

Avfallsverksamheten i Danderyds kommun skall över åren ge ett nollresultat där över- respektive underskott balanseras mot eget kapital från avfallsfonden. Den ingående balansen för avfallsfond var ett negativt värde på 1,3 miljoner kronor. Efter 2022 års nollresultat är det negativa värdet på avfallsfonden oförändrat. Den utgående balansen för avfallsfonden är 1,3 miljoner kronor. Utifrån det resultat som är beslutat på 0,3 miljoner kronor för år 2023 i avfallsverksamhetens budget samt planerat för 2024 och 2025 medför det att avfallsfonden negativa värdet på 1,3 miljoner kronor är återställt under år 2025.

Kostnader fördelade på kostnadsslag

Tabellen nedan visar kostnadsslag jämfört med budget och föregående år.

Nämnd (mnkr)	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall 2021
Nettokostnader	0,7	0,0	-0,7	-100%	1,8
Varav kapitalkostnader	-0,7	-0,7	0,0	0%	-0,6

För år 2022 redovisera avfallsverksamheten en negativ avvikelse mot budget med 0,7 miljoner vilket motsvarar 100 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på mindre intäkter än budgeterat.

Avfallsverksamheten är finansierad av de intäkter som erhålls genom taxor för avfallsabonnemang hos kommunens innevånare och företag.

Kapitalkostnaderna för aktiverade investeringsprojekt (avfallskärl) uppgår till 0,7 miljoner kronor och innefattar både avskrivningskostnader och internräntekostnader. Det är ingen avvikelse mot budgeterade kapitalkostnader.

Investeringsredovisning

Tabellen nedan visar nämndens investeringar och utfall jämfört med budget.

Projekt (mnkr)	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse	Avvikelse (%)
Avfallskärl	0.7	0.5	0.2	66 %
Total summa investeringar	0.7	0.5	0.2	66 %

Årets investeringsutfall uppgår till 0,5 miljoner kronor vilket innebär lägre utgifter än budget med 0,2 miljoner kronor. Det är en positiv avvikelse om 0,2 miljoner kronor. Avvikelsen kan främst förklaras av att färre invånare bytt kärl eller ändrat avfalls abonnemang under året än vad som var planerat till budget.

Intern kontroll

Internkontrollen beskrivs i tekniska nämndens årsredovisning.

Risker

Inför verksamhetsåret 2023 ser avfallsverksamheten flertalet risker som kan komma att påverka avfallsverksamheten och även budgeten.

Kostnadsökningar

Avfallsverksamheten ser en kostnadsökning hos avfallsentreprenören som främst beror på ökade drivmedelspriser. Priserna på drivmedel har stigit markant i samband med Ukrainakriget och även om ökningen nu avstannat så är priserna på en betydligt högre nivå nu jämfört med något år sedan. Detta kommer att slå igenom på entreprenadskostnaden och därmed också påverka avfallsabbonnenterna. Det är dock i dagsläget svårt att säga hur stor inverkan det kommer att få framöver.

Förpackningsinsamlingen

Kommunerna kommer från och med 2024 att vara ansvariga för att samla in avfallet från återvinningsstationerna. 2027 kommer kommunerna också att ansvara för en fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar. Huvuddelen av kostnaden kommer att uppkomma längre fram men en kostnad som kan komma att påverka avfallsverksamheten i närtid är övertagandet av behållare på återvinningsstationerna. Förhandlingar pågår med förpackningsinsamlingen om villkoren för detta.

Utredning av obligatorisk matavfallsinsamling

Ett beslut kom från regeringen den 22 december om att det ska bli obligatorisk matavfallsinsamling för alla hushåll och verksamheter i hela Sverige. Obligatoriet ska börja gälla 1 januari 2024 men dispens kan ansökas av kommunerna. Denna förändring kommer behöva bearbetas under nästkommande verksamhetsår och kommer påverka avfallsverksamhetens ekonomi beroende på när obligatoriet kommer börja gälla i Danderyds kommun. Förutom att flertalet fler matavfallskärl behövs lagerhållas och köpas in så kommer detta medföra ökade kostnader för bland annat hämtningsförfarandet, kommunikationsinsatser samt kapitalkostnader.

Förändrade viktflöden i kommunen

Avfallsverksamhetens intäkter kommer främst från tre olika källor; fast avgift, viktavgift samt tilläggsavgifter. Den fasta avgiften baseras på antalet avfalls abonnemang och hur dem förändras. Viktavgiften baseras på antalet kg som invånarna lägger i mat- och restavfallskärlen. Tilläggsavgifter kommer från de extra tjänster som avfallsverksamheten erbjuder så som hämtning av trädgårdsavfall.

Viktavgiften står för nästan 50 procent av verksamhetens totala intäkter. Avfallsverksamheten betalar även en behandlingsavgift för avfallsfraktionerna (exklusive matavfallet) och behandlingskostnaderna står för ungefär 20 procent av avfallsverksamhetens totala kostnader. När vikterna förändras påverkar detta alltså både intäkterna och kostnaderna men det påverkar mest intäkterna. Detta medför att det alltid finns risker att budgetera och planera verksamheten då vikterna ibland ökar och ibland minskar.

Prestationer och nyckeltal

Nedanstående är hämtat ut Avfall Web vilket är branschorganisationen Avfall Sveriges statistikdatabas där avfallsverksamheten, tillsammans med flertalet av landets kommuner, matar in statistik. Informationen kan sedan användas för att jämföra olika parametrar.

Parametrar	Danderyd		Lidingö		Täby	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Ander hushåll (villor, flerbostadshus och fritidshus) som sorterar matavfall	69	71	56	59	58	63
Kostnad fördelad per nyttighet i kr/kvm inkl. moms enligt "Nils Holgersson fastighet"	22	24	23	23	13	14
Nöjdhet avfallshantering	73	73	79	79	80	80
Antal återvinningsstationer med alla fraktioner	10	10	22	22	12	12
Andel farligt avfall i restavfall enligt plockanalys (%)	0,19	0,06	0,04	0,03	0,11	0,03
Andel förpackningar och returpapper i restavfall enligt plockanalys (%)	0,51	0,31	0,12	0,24	0,82	0,05
Mängd insamlat mat- och restavfall (kg/person)	32	34	34	33	37	34
Mängd insamlat matavfall(kg/person)	174	172	196	198	200	193
Total mängd insamlat hushållsavfall (kg/person och år)	402	377	533	509	487	468

Nedanstående tabell visar utfall ur SCB:s medborgarundersökning

	Hämtning av hushållsavfall fungerar bra	Utbudet av återvinningscentraler i kommunen är bra
Sigtuna	79,8	80,3
Täby	92,6	91,4
Nacka	93,2	82,0
Tyresö	92,5	83,4
Lomma	95,6	35,1
Vaxholm	96,5	91,4
Järfälla	76,7	80,7
Ekerö	94,7	68,5
Värmdö	96,5	91,4
Nykvarn	94,9	39,9
Danderyd	90,7	35,9
Medel ovanstående kommuner	91,3	70,9
Riket	93,1	78,3

När det gäller utbudet av platser för återvinningsstationer har ingen förändring skett vad gäller antalet stationer. Det går att utläsa av tabellerna ovan att ju fler återvinningsstationer ju fler positiva invånare när det gäller utbudet av förpackningsinsamling. Danderyd har under året ställt frågan till FTI och planer finns att fler stationer ska successivt introduceras runt om i kommunen. Kommunen kommer också få insamlingsansvaret från dessa stationer från 1 januari 2024.

För utbudet av återvinningscentraler samt möjlighet att kunna återvinna avfall utan att transportera det med bil var svaren fortsatt låga för Danderyds kommun. Det är dock inte förvånansvärt eftersom Danderyds kommuninvånare behöver transportera sig till andra kommuner för att slänga på återvinningscentral. Ett sätt att möjliggöra mer återvinningsmöjligheter är att erbjuda fler tillfällen med den mobila återvinningscentralen, vilket har skett under 2022.

Vad gäller möjligheten att kunna återvinna avfall har Danderyds kommun ett stort tjänsteutbud till hushållen. Av resultatet ser det dock ut som att invånarna inte har kännedom om det stora tjänsteutbud som erbjuds. Även en ny taxa med ännu mer attraktiva tjänster har tagits fram och kommer börja gälla från 2023 och framåt. Stora kommunikationsinsatser är planerade för att informera invånarna om det tjänsteutbud som finns.